

Parstuga i Rommeholen, Stora Tuna sn

Dendrokronologisk undersökning

av Torbjörn Axelson, oktober 2011

Den tredje oktober 2011 undersökte jag en parstuga i Rommeholen i Stora Tuna socken, [60° 26' 6.3" N, 15° 31' 12.8" E](#). Tanken vara att ta prover i ett väggparti där väggbeklädnaden avlägsnats, men det blottade timret visade sig tyvärr vara så dåligt att det ej var möjligt att ta några prov med tillväxtborr. Samtliga prov fick därför tas på vinden istället. Alla prov utom ett var av gran. Det kan misstänkas att virket är hugget i närheten av Rommeholen, vilket betyder att höjden över havet är endast ca 130 m, vilket är betydligt lägre än för de flesta granar som bidragit till dalareferenserna, vilket i sin tur gör att man kan förvänta svagare korrelationer.

I gavel B (sydvästra) togs tre prov i gavelröstet Thid01, -03, -04, vilka har yttersta ring från 1850, 1850 och 1851¹. På den andra gaveln (D) togs prov ur röstmodern (rund) Thid07 men provet kan inte säkert dateras.² Stocken under röstmodern (också rund, Thid08) dateras till "omkring fem år efter 1846".³ Prov togs i ytterligare fyra stockar i röstet (Thid09-12). Stockarna 10-12 innehåller alltför få ringar för att tillåta en datering, men är sannolikt jämgamla inbördes. Prov Thid10 och -11 är troligen från samma träd. Thid09 ger en datering till sommaren 1851. Ett prov togs ur den översta stocken på långsida A (Thid13). Stocken är av tall, men kunde inte dateras. Prov togs även ur två åsar (nära B-gaveln) Thid05 och -06. Den ena Thid06, kan dateras till 1850, medan den andra inte ger något säkert resultat (1851 eller 1846 kan nog inte uteslutas).

Slutsatsen är att allt virke som har kunnat dateras är fällt antingen vintern 1850/51 eller sommaren 1851 och i något fall möjligen vintern 1850/51. Då det fanns spår som tydde på att även återanvänt virke har använts, kan man inte utesluta att även något av det odaterade kan vara återanvänt. I sin nuvarande form torde stugan dock vara från tidigast sensommaren 1851, kanske 1852, och inget virke kan säkert knytas till någon äldre tidsperiod. När man tittar på b-gaveln utifrån, kan det nog emellertid inte säkert uteslutas att timret i bottenvåningen kanske skulle kunna vara äldre än det på vinden. Det är emellertid särskilt den översta stocken på långsidorna som avviker från de andra, och kanske härrör från en senare höjning. Den stocken (Thid13) har inte kunnat dateras, och är dessutom av ett avvikande träslag (tall). Det troligaste är därför antagligen att hela stugan med undantag för något "höjningsvarv", är från ca 1851.

Klarhet i de återstående frågorna skulle möjligen kunna bringas om man lyckas ta prov från utsidan i några stockar (vilket emellertid ofta är mycket svårt då virket vanligen är mycket skört på utsidorna).

Noter

1. ↑ Prov en Thid03 och Thid04 har för få ringar för säker datering, men är sannolikt då de ger en god korrelation mot samma årtal (och året efter) som intilliggande stock
2. ↑ stocken verkade vara tom, och endast ett kort prov kom med. Sannolikt är det jämgammalt med Thid05 ur en odaterad takås
3. ↑ De yttersta ringarna är tynande. Granen var alltså på väg att torka när den höggs

Längsidan med ingången (A) vätter mot sydost.

Gaveln (B) mot sydväst. Åtminstone röstet är från ca 1851, men om resten av gaveln är samtida kan kanske fortfarande diskuteras.

PDF-kopia av <http://taxelson.se/dendro/obj/Thide.htm>. Denna och andra dendrokronologiska studier av T. Axelson återfinns på taxelson.se/dendro/obj/

Mätvärden

Thid	1	Parstuga Rommeholen 128, St.Tuna sn, Dalarna	PCAB	
Thid	2	Sweden Picea abies 130m 6026N1531E	1729	1851
Thid	3	T. Axelson		
Thid01b	1824	180 257 217 210 182 230		
Thid01b	1830	270 412 414 417 402 343 373 340 251 323		
Thid01b	1840	321 287 239 206 228 137 246 241 257 182		
Thid01b	1850	209 999		
Thid01b	####	PCAB-vk		
Thid03a	1824	180 257 217 210 182 230		
Thid03a	1830	270 412 414 417 402 343 373 340 251 323		
Thid03a	1840	321 287 239 206 228 137 246 241 257 182		
Thid03a	1850	209 999		
Thid03a	####	1:a ovanför röstmoder. PCAB vk		
Thid04a	1820	303 255 248 236 187 299 271 301 257 236		
Thid04a	1830	194 192 361 463 490 440 343 293 210 202		
Thid04a	1840	184 239 167 188 201 129 253 240 222 112		
Thid04a	1850	118 135 999		
Thid04a	####	4:de ovanför röstmoder. PCAB vk		
Thid06m	1764	204 189 139 127 156 117		
Thid06m	1770	156 203 194 189 204 254 220 214 209 229		
Thid06m	1780	152 175 126 158 186 170 138 133 119 132		
Thid06m	1790	167 149 146 141 100 107 144 137 116 139		
Thid06m	1800	136 156 151 103 81 58 107 109 124 138		
Thid06m	1810	73 107 95 130 95 150 166 135 203 164		
Thid06m	1820	152 172 166 124 101 82 77 77 120 136		
Thid06m	1830	127 110 79 84 69 74 121 131 123 67		
Thid06m	1840	51 55 87 70 50 81 68 184 220 142		
Thid06m	1850	105 999		
Thid06m	####	A (b) ås. PCAB vk		
Thid08a	1729	191		
Thid08a	1730	176 177 164 106 122 149 183 179 148 170		
Thid08a	1740	138 98 61 73 65 95 133 107 101 53		
Thid08a	1750	49 65 100 154 171 144 108 85 87 60		
Thid08a	1760	97 169 170 144 96 114 89 86 78 62		
Thid08a	1770	46 56 63 57 80 72 101 136 134 81		
Thid08a	1780	73 79 62 103 90 75 77 62 66 77		
Thid08a	1790	76 77 75 80 83 85 88 91 93 92		
Thid08a	1800	74 69 66 66 97 82 80 78 74 94		
Thid08a	1810	78 91 98 63 47 44 66 52 56 41		
Thid08a	1820	20 36 44 48 45 28 28 25 24 24		
Thid08a	1830	20 21 12 22 16 14 12 15 16 15		
Thid08a	1840	15 25 21 15 12 9 11 999		
Thid08a	####	tynande. ca 5 saknas		
Thid09a	1732	86 109 128 98 93 84 65 42		
Thid09a	1740	45 32 26 29 32 41 36 36 22 20		
Thid09a	1750	26 23 20 36 59 60 55 63 63 49		
Thid09a	1760	34 39 44 39 19 29 35 29 25 32		
Thid09a	1770	35 27 44 33 24 22 15 30 30 31		
Thid09a	1780	29 30 31 55 39 38 38 48 65 57		
Thid09a	1790	30 40 44 36 36 33 23 21 25 22		
Thid09a	1800	16 18 14 24 43 55 45 47 50 40		
Thid09a	1810	51 131 211 244 274 276 280 261 232 241		

Thid09a 1820 123 105 98 75 78 106 100 98 97 92
 Thid09a 1830 98 87 152 210 175 106 113 102 103 126
 Thid09a 1840 90 103 134 124 118 131 164 137 165 137
 Thid09a 1850 108 999
 Thid09a ##### +ofullst

Thid 1 Parstuga Rommeholen 128, St.Tuna sn, Dalarna PCAB
 Thid 2 Sweden Picea abies 130m 6026N1531E 7918 8000
 Thid 3 T. Axelson

Thid ##### Undated. unsynchronized
 Thid05a 7920 316 227 264 209 195 203 154 139 170 149
 Thid05a 7930 165 197 228 163 230 206 114 151 154 85
 Thid05a 7940 161 139 154 118 75 91 67 68 73 80
 Thid05a 7950 89 97 70 75 72 67 78 56 50 38
 Thid05a 7960 37 45 53 79 47 88 185 250 199 169
 Thid05a 7970 105 119 113 109 98 92 78 62 73 75
 Thid05a 7980 76 90 92 105 115 89 78 51 87 56
 Thid05a 7990 80 63 45 54 50 62 64 39 60 63
 Thid05a 8000 51 999
 Thid05a ##### C(b) ås. VK. PCAB
 Thid06a 7918 153 134
 Thid06a 7920 170 225 200 195 200 250 226 218 210 221
 Thid06a 7930 138 167 132 160 175 175 127 123 123 130
 Thid06a 7940 162 147 145 142 93 102 144 140 126 139
 Thid06a 7950 136 156 151 103 81 58 107 109 124 138
 Thid06a 7960 73 107 95 130 95 150 166 135 203 164
 Thid06a 7970 152 172 166 124 101 82 77 77 120 136
 Thid06a 7980 127 110 79 84 69 74 121 131 123 67
 Thid06a 7990 51 55 87 70 51 81 69 185 220 142
 Thid06a 8000 105 999
 Thid06a ##### A (b) ås. PCAB vk
 Thid07a 7981 93 107 127 116 86 77 101 105 111
 Thid07a 7990 124 157 135 150 125 125 118 77 110 94
 Thid07a 8000 70 999
 Thid07a ##### Röstmöder D
 Thid10a 7968 195 248
 Thid10a 7970 268 289 238 194 166 177 154 94 152 168
 Thid10a 7980 189 193 217 210 198 236 238 229 206 227
 Thid10a 7990 198 203 216 174 199 186 131 117 109 87
 Thid10a 8000 134 999
 Thid11a 7962 491 475 422 394 301 360 329 320
 Thid11a 7970 211 314 257 204 195 138 168 102 153 139
 Thid11a 7980 149 130 154 119 115 111 94 76 82 91
 Thid11a 7990 68 65 63 61 80 82 41 53 51 43
 Thid11a 8000 77 999
 Thid12a 7963 327 292 256 250 272 315 266
 Thid12a 7970 348 310 252 209 200 226 193 187 228 207
 Thid12a 7980 230 196 189 177 174 153 142 119 141 173
 Thid12a 7990 175 150 139 157 138 127 113 117 157 140
 Thid12a 8000 163 999

Thid 1 Parstuga Rommeholen 128, St.Tuna sn, Dalarna PISY
 Thid 2 Sweden Pinus sylvestris 130m 6026N1531E 7931 8000
 Thid 3 T. Axelson

Thid ##### Undated
 Thid13a 7931 240 209 229 154 193 172 149 120 202
 Thid13a 7940 181 187 147 165 207 124 155 174 178 154
 Thid13a 7950 134 147 181 157 154 146 137 137 99 90
 Thid13a 7960 87 78 74 81 102 84 92 73 127 127
 Thid13a 7970 107 98 99 112 102 89 95 72 77 70
 Thid13a 7980 60 54 73 80 101 89 83 55 54 53
 Thid13a 7990 55 56 53 41 48 64 69 67 69 54
 Thid13a 8000 40 999
 Thid13a ##### +>0 PISY, Översta stocken på vägg A (nära D-gaveln)